

cijske dejavnosti, ki mora naleteti v kolektivno na potrebno razumevanje in odobravanje.

b) V vrnjenih vprašalnikih kar 14 delovnih organizacij ni imelo prav nobene misli o tem, s katerimi ukrepi bi lahko pospešili množično inovacijsko dejavnost. Niti na misel uvajanja stimulatивnih pravilnikov niso prišli. Pri tem je potrebna ostre kritike okoliščina, da so med temi 14 delovnimi organizacijami tudi večja podjetja, ki zaposlujejo med drugim tudi fakultetno izobražene delavce!

c) Anketa kaže, da v 14 delovnih organizacijah njihče ne ocenjuje inovacijskih predlogov delavcev. Tudi tu se vsekakor ne zavedajo pomena takih predlogov.

d) Le v 15 delovnih organizacijah imajo službo, katere dolžnost je evidentiranje inovacijskih predlogov in nadziranje nad izvajanjem pravilnikov za nagrajevanje novatorjev.

e) Vprašalnik ORS iz marca 1976 o množični inovacijski dejavnosti je izpolnilo le 22 delovnih organizacij, 100 ga ni izpolnilo.

V zvezi z ukrepi, ki so jih navedle delovne organizacije za pospeševanje množične inovacijske dejavnosti je treba pohvalno omeniti Dekorativno (4) in Unitas (53), kjer jo nameravajo pospeševati z razpisom odprtih proizvodnih vprašanj in tako povabiti kolektiv k razmišljanju o možnih rešitvah.

Patenti, kot pravna zaščita izumov, to je najvišje vrste novatorstva, res ne morejo biti izključno merilo za prizadevanja po uvajanju novega znanja v delo, kot je treba razbrati iz umestne pripombe delovne organizacije (41), dajejo pa vendarle nekaj vpogleda v odnos do inovacij. Okoliščina, da ima le 7 delovnih organizacij v občini svoje izume zaščitene s patenti, za množično inovacijsko dejavnost občine res ni pohvalna, zlasti ne, ker je večina zaščitene izumov prišla s poklicne strani večjih delovnih organizacij.

25. Srednjeročni načrti

Anketa je pokazala, da imajo srednjeročni razvojni načrt skoraj vse delovne organizacije in pretežna večina njih je v anketi tudi nakazala svoje razvojne smeri (glej točko 8 tega poročila). V nasprotju s tem podatkom pa ima srednjeročne načrte raziskovalne dejavnosti le 16 delovnih organizacij.

Na temelju tega smemo sklepati, da je znanost kot neobhodna sestavina združenega dela še vse premalo upoštevana!

Nadaljnji dokaz za to trditev je v dejstvu, da je le 9 delovnih organizacij nakazalo svoje raziskovalne potrebe za leto 1977.

24. Poklicna inovacijska dejavnost

Takemu nezadovoljivemu odnosu do znanosti primerni so tudi drugi podatki ankete, s katerimi smo skušali ugotoviti odnos kolektivov do znanosti. Tako npr. niso spodbudni podatki o usmerjanju sredstev za raziskave in razvoj na temelju samoupravnih aktov (točka 15 tega poročila), niti podatek o strokovnih raziskovalno-razvojnih službah (točka 10 tega poročila). V tem pogledu se bo stanje popravilo, ko bo tako službo ustanovilo še tistih 10 delovnih organizacij, ki so to navedle v anketi.

Vsem delovnim organizacijam, posebno majhnim, res ne kaže ustanavljati posebne raziskovalne službe in gojiti svoje raziskovalne dejavnosti. Prav je, da imajo TOZD, ki so povezane v OZD, tako službo na nivoju OZD ali pa, da svoje raziskovalne potrebe zaupajo ustanovam zunaj svoje delovne organizacije. Maloštevilnost kolektiva pa **DO ne osvobaja razvojne službe**. Obvezno je, da je vsaj tehnični vodja ali kdo od njegovih sodelavcev izrecno zadolžen za razvojna vprašanja podjetja in da zna z zadostno širino pogleda pravočasno prisluhniti razvojnim težnjam svoje stroke in po potrebi vključiti tudi znanost v reševanje razvojnih vprašanj.

Anketa je evidentirala dokaj široko sodelovanje naših delovnih organizacij s samostojnimi znanstvenimi ustanovami in fakultetami (glej točko 12 tega poročila). Ta podatek je vsekakor spodbuden, saj pomeni enega izmed možnih temeljev tesnejšega sodelovanja med znanostjo in delovnimi organizacijami, ki je nujno za gospodarski napredek.

Nekaj delovnih organizacij se ni ugodno izrazilo o rezultatih tega sodelovanja, nekaj jih na zadevno vprašanje ni odgovorilo. Tudi iz razgovorov funkcionarjev ORS z našimi gospodarskimi organizacijami nam je znano, da so nekatere raziskovalne ustanove in fakultete »premalo industrijsko orientirane« in da je torej naloga teh institucij, da se približajo gospodarstvu. Dohodkovna povezanost z gospodarstvom bi bila takemu razvoju brez dvoma v prid. Žal sloni po podatkih ankete v večini primerov to sodelovanje na kupoprodajnih dogovorih, le v 6 primerih so odgovori navedli dohodkovno povezanost. Bojimo se, da imamo tudi tu opravka s kupoprodajnimi pogodbami in da je ta podatek le posledica napačnega razumevanja izraza »dohodkovni odnos«.

25. Splošna ocenitev odnosa do inovacijske dejavnosti

Ob ocenjevanju splošnega odnosa do inovacijske dejavnosti ne moremo neprizadeto mimo ugotovitve, da med 41 delovnimi organizacijami 7 ni podpisalo samoupravnega sporazuma o ustanovitvi raziskovalnih skupnosti (ORS, PRS in RSS) in da jih med 34 podpisnicami kar 18 ne ve več, h katerim področnim raziskovalnim skupnostim so pristopile kot ustanovitelj.

Ti podatki kažejo na naslednje negativne pojave:

a) Te delovne organizacije preko delegatskega sistema ne oblikujejo stališč do dejavnosti svojih področnih raziskovalnih skupnosti, niti preko delegatov niso obveščene o njihovem delu.

b) Te delovne organizacije omalovažujejo samoupravne raziskovalne skupnosti, ki naj pomagajo in prispevajo z uvajanjem znanja v združeno delo k napredku gospodarstva in v katerih imajo vsi delavci možnost odločanja o raziskovalnih vprašanjih in s tem tudi o svojem razvoju.

c) Obravnavanje razvojnih vprašanj in vsega, kar je s tem v zvezi, v teh delovnih organizacijah ni koncentrirano v ožjem krogu sodelavcev (razvojni službi), temveč se s tem vprašanji ukvarja zdaj ta, zdaj oni, tako, da ni zagotovljena zveznost dela.

Niti ne govori v prid splošnega zadovoljivega odnosa naših delovnih organizacij do inovacijske dejavnosti podatek, da je le 44% anketiranih delovnih organizacij obravnavalo sklepe 22. seje zbora združenega dela občinske skupščine Ljubljana-Siška, ki so imeli izključni namen, ustvariti v delovnih organizacijah pogoje za bolj učinkovito uveljavljanje inovacij, tako množičnih, kot poklicnih. In koliko delovnih organizacij je te sklepe uresničilo?

Tudi ni razveseljiv podatek, da je le dobra polovica anketiranih delovnih organizacij

imenovala »inženirja za zvezo« z ORS. Ali naj to pomeni, da žele ostati ostale delovne organizacije nemotene? Ali je res bolje, da se dopisi ORS izgubljajo v labirintih administracije in ne prihajajo vedno v roke iste osebe? Nikjer v anketi ni bilo rečeno, da mora biti »inženir za zvezo« fakultetno izobraženi delavec. Zato bi ga prav lahko imenovali vse delovne organizacije.

Na splošno velja, da naše delovne organizacije dovolj in dovolj globoko ne razmišljajo o inovacijski dejavnosti. Dokaz: le 8 splošnih pripomb (točka 17 poročila)!

Kot temeljne pogoje, ki naj omogočajo v delovnih organizacijah uveljavljanje inovacij, smatramo:

- 1) Zaposlovanje fakultetno izobraženih strokovnjakov (2.2)
- 2) Obstoje raziskovalno razvojne službe (5.1)
- 3) Srednjeročni razvojni načrt (3.1)
- 4) Srednjeročni raziskovalni načrt (6.1)
- 5) Pravilnik o nagrajevanju množičnih inovacijskih predlogov (4.1) in izvajanje tega pravilnika
- 6) Evidentiranje inovacijskih predlogov (4.6)
- 7) Usmerjanje sredstev za raziskave in razvoj na osnovi samoupravnega akta (6.6)
- 8) Imenovanje inženirja za zvezo z ORS (7.8)

Vsem tem pogojem zadovoljujejo po podatkih ankete le 4 delovne organizacije:

Iskra Magneti	(55)
Iskra Keramika	(5)
Iskra Feriti	(47)
Litostroj	(34)

Po en pogoj manjka 3 delovnim organizacijam:

Bayer Pharma	(26)
Iskra Elektromehanika	(39)
Donit	(46)

Po dva pogoja manjkata 5 delovnim organizacijam:

Agrostroj	(38)
Iskra Pržanj	(25)
Avtomontaža	(15)
Dekorativna	(4)
Lek	(29)

Vse ostale delovne organizacije po tej ocenitvi zaostajajo.

Če smo tej ali oni delovni organizaciji s to ocenitvijo morda napravili krivico po naši krivdi, se za pomoto opravičujemo s pomanjkanjem sodelavcev za analiziranje ankete. Enako se opravičujemo vsem tistim delovnim organizacijam, s katerimi še nismo utegnili navezati osebnih stikov, zaradi česar ta ali ona stvar v anketi ni dobila pravega odgovora.

Odklanjamo pa odgovornost za morebitno predstavitve delovne organizacije v napačni luči, ki je posledica napačno ali pomanjkljivo izpolnjenega vprašalnika. Pri tem poudarjamo, da ORS ni prejela niti ene zahteve po dodatni pojasnitvi tega ali onega vprašanja ankete.

Predlogi za razpravo

ki naj privede do ustreznih sklepov:

- Disciplina v odnosih delovnih organizacij do ORS
- Ocenitev razdrobljenosti gospodarstva
- Izvozna prizadevanja in težave
- Delovne organizacije in fakultetno izobraženi kadri
- Ukrepi za pospeševanje množične inventivne dejavnosti
- Izumi in prijavljanje patentov

— Registriranje inovacijskih predlogov in ustanavljanje ustreznih služb; službe industrijske lastnine

— Raziskovalno-razvojne službe

— Sodelovanje z znanstvenimi ustanovami in fakultetami; navezava dohodkovnih odnosov

— Dodatne ugotovitve ankete posebno glede na morebitno soodvisnost navedb

— Imenovanje inženirjev za zvezo